

Initiatiefvoorstel voor de raadsvergadering van 29 januari 2025

Nummer	Nummer
Directie	Directie
Van	Heinhuis
Datum	20 januari 2025
Portefeuille	Portefeuillenaam
Agendapunt	Agendapunt

Onderwerp

Instemmen met het initiatiefvoorstel 'Iedereen kan Amsterdammer worden' van het lid Heinhuis.

De gemeenteraad van Amsterdam besluit

- 1 In te stemmen met genoemd initiatiefvoorstel
- 2 het college van burgemeester en wethouders te verzoeken:
  - 1 Ontwerp in samenwerking met het internationale bedrijfsleven in Amsterdam en partijen die kennis hebben van de Amsterdamse samenleving (zoals buurthuizen, maatschappelijke organisaties en educatieve instellingen) en organisaties die de internationale kennismigrant-gemeenschap goed weten te bereiken (zoals the Netherlands Foreign Investment Agency) een programma 'Amsterdammerschap voor internationale kennismigranten'
  - 2 Betrek in dit programma in ieder geval:
    - a) een cursus van de Nederlandse taal;
    - b) het kennismaken en verbinden met het sociale weefsel van de stad, zoals (sport)verenigingen, sociale- en maatschappelijke organisaties en (buurt)initiatieven en vakbonden;
    - c) een verbinding met organisaties als de Vrijwilligers Centrale Amsterdam;
    - d) een ontmoeting tussen deelnemers en Amsterdammers die al langer in de stad wonen;
    - e) lessen over de geschiedenis, cultuur en tradities van Amsterdam.
  - 3 Maak afspraken met bedrijven in Amsterdam die internationale kennismigranten in dienst hebben waarin zij zich committeren om ervoor zorg te dragen dat deze groep nieuwe Amsterdammers het programma succesvol afrondt.
  - 4 Ga in gesprek met (internationale) bedrijven die gevestigd zijn in Amsterdam en internationale kennismigranten rekruteren om te onderzoeken hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van de woningnood in navolging van ASML in de Brainportregio.

Wettelijke grondslag

artikel 147a, lid 1 van de Gemeentewet

Initiatiefvoorstel

'De' Amsterdammer bestaat niet, maar de Amsterdamse mentaliteit wel

Als iets een Amsterdammer kenmerkt, is het wel dat iedereen Amsterdammer kan worden. Dus óók een internationale kennismigrant, zoals Geert Mak vorig jaar betoogde in het Parool¹. Maar daar moet je, zoals hij aangeeft, inderdaad dan wel voor kiezen, dat gaat niet vanzelf. Het mooie van onze stad, die gebouwd is op mensen vanuit alle windstreken die hier hun thuis hebben gevonden, is namelijk dat iedereen er bij mag horen. Amsterdammer word je door mee te doen en de Amsterdamse mentaliteit te omarmen. 'De' Amsterdammer is niet te definiëren, maar de Amsterdamse mentaliteit is voor velen herkenbaar. Zoals Nadia Bouras in bovengenoemd artikel zei: 'Er bestaat wel degelijk iets als de Amsterdamse mentaliteit.' Dat ziet ook de fractie van de Partij van de Arbeid Amsterdam. Amsterdammers zijn mensen die naar elkaar omkijken, die op elkaar letten, die trots zijn op waar ze wonen, maar genoeg op elkaar en de stad hebben aan te merken. Ga je mee in die mentaliteit, dan hoor je erbij. In de woorden van Bouras: 'We denken natuurlijk wel dat wij het centrum van de wereld zijn, maar dat moet wel op een leuke manier. Het moet niet arrogant worden. Maar een beetje bravoure mag best. Grote bek, klein hartje'.

Amsterdam steeds aantrekkelijker onder internationale kennismigranten en internationaliseert in rap tempo

Amsterdam is onverminderd populair en het aantal inwoners van onze stad neemt vluchtig toe. Volgens cijfers van het CBS woonden er begin 2024 934.927 mensen in Amsterdam, zo'n 135.000 meer dan in 2013. Het aantal inwoners in de stad groeide in 77 jaar niet zo snel als in 2023, met als belangrijkste oorzaak migratie. Vanuit het buitenland kwamen er 45.701 mensen naar de stad, meer dan het dubbele van het aantal dat de stad verruilde voor een plek buiten de landsgrenzen². Ook in de toekomst lijkt dit beeld niet te veranderen. De verwachte groei van het inwonertal van Amsterdam is volgens de prognose vooral terug te voeren op de aanwas van het aantal internationale kennismigranten en internationale studenten³. In 2020 waren er in Amsterdam 64.180 internationale kennismigranten, ongeveer 7% van het totaal aantal inwoners in de stad op dat moment. Dit aantal is ten opzichte van 2010 meer dan verdubbeld. De jaarlijkse gemiddelde groei blijkt in die tien jaar 9% te zijn⁴.

De bevolkingsamenstelling van Amsterdam verandert dus en dat is onze stad niet vreemd. Amsterdam is een stad die gebouwd is op migranten en dat is iets waar de fractie van de Partij van de Arbeid juist trots op is. Geert Mak zei op 2 maart 2024 in het Parool: "Amsterdam is altijd een stad geweest van immigranten. Dat maakt het leven er soms niet makkelijker op, maar dat geeft wel een grote dynamiek aan de stad"⁵. Maar hij waarschuwt ook voor de 'nieuwste immigratiegolf van welvarende, internationale aristocratie', doelend op internationale kennismigranten. De fractie

---

¹ <https://www.parool.nl/amsterdam/amsterdam-mag-dan-van-oudsher-een-migrantenstad-zijn-geert-mak-waarschuwt-voor-de-nieuwste-immigratiegolf-de-internationale-kennismigrant-b945f43d/>

² <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/3723oned/table>

³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2022/27/regionale-bevolkings-en-huishoudensprognose-2022-2050>

⁴ <https://decisio.nl/wp-content/uploads/Rapport-Monitor-Internationals-MRA-april-2022.pdf>

⁵ <https://www.parool.nl/amsterdam/amsterdam-mag-dan-van-oudsher-een-migrantenstad-zijn-geert-mak-waarschuwt-voor-de-nieuwste-immigratiegolf-de-internationale-kennismigrant-b945f43d/>

van de Partij van de Arbeid ziet ook dat de komst van internationale kennismigranten bepaalde uitdagingen met zich mee brengt⁶. Uit onderzoek blijkt dat de sociale cohesie in de stad onder druk staat en dat steeds meer Amsterdammers om die reden vertrekken naar andere delen van het land. Het Sociaal Cultureel Planbureau schrijft hierover: 'Meer leven in gescheiden werelden draagt evenmin bij aan sociale cohesie. Vaak trekken mensen op met vrienden met eenzelfde achtergrond of opleiding, kiezen ze op die manier hun partner en wonen ze in dezelfde buurt als andere mensen een vergelijkbare achtergrond. Het gevaar van het verkeren in eigen bubbels is dat groepen mensen niet met elkaar leren samenleven, ze minder begrip voor andere groepen kunnen opbrengen en dat de ongelijke toegang tot kansen nog ongelijker wordt.'⁷ Tegelijkertijd blijven er dus juist steeds meer mensen vanuit het buitenland naar de stad komen die vooral hoge inkomens hebben⁸. Uit cijfers blijkt dat veel van deze mensen vaak relatief lang in onze stad blijven: 45% van de in 2014 ingestroomde internationale kennismigranten verblijven langer dan vijf jaar in de MRA⁹. Gevolg hiervan is dat Amsterdam steeds verder internationaliseert en dat inkomensongelijkheid toeneemt. Makelaars richten zich massaal op internationale kennismigranten die vaak meer voor een woning kunnen betalen, in veel winkels en cafés wordt de klant in het Engels aangesproken en er zijn steeds meer evenementen en ondernemingen met internationale kennismigranten als doelgroep¹⁰.

De fractie van de Partij van de Arbeid is blij dat zoveel mensen vanuit alle delen van de wereld de schoonheid en aantrekkingskracht van Amsterdam herkennen. Amsterdam is een stad die gebouwd is op migranten en dat is iets waar we als Amsterdammers juist trots op zijn. Maar we moeten voorkomen dat er een kloof ontstaat tussen rijke kennismigranten en de rest van de stad. Zowel door iets aan oneerlijke regelingen te doen, als door te zorgen dat zij echt onderdeel worden van onze samenleving. Want of bedrijven en mensen zich ergens vestigen, moet om meer gaan dan alleen geld verdienen.

Internationalisering hoort bij onze stad, maar brengt ook uitdagingen met zich mee, zoals het opdrijven van de huizenprijzen, het ontstaan van een parallelle wereld in onze stad en het veranderen van buurten bijvoorbeeld doordat er steeds meer Engels wordt gesproken. Uit een recent panel van AT5 bleek dat 71% van de deelnemers vindt dat internationale kennismigranten 'vaak met de rug naar de samenleving leven, geen Nederlands spreken en niet sociaal zijn naar de burens'¹¹. Anderzijds is het ook zo dat internationale kennismigranten zich niet altijd welkom voelen in Amsterdam en relatief vaak met eenzaamheid te maken hebben. Onderzoek laat zien dat hoe meer welkom internationale kennismigranten zich voelen in Amsterdam, hoe meer zij onderdeel van de stad kunnen en willen worden¹². De manier waarop de internationalisering wordt ervaren, is dus afhankelijk van zowel de houding van Amsterdammers als van internationale kennismigranten.

---

⁶ In dit voorstel worden met internationale kennismigranten mensen bedoeld die voor hun werk (tijdelijk) naar het buitenland verhuizen, vaak academisch opgeleid zijn en een relatief hoog salaris hebben.

⁷ <https://www.scp.nl/dossiers/publicaties/publicaties/2024/06/02/factsheet-sociale-cohesie-onder-druk-door-ongelijke-kansen-discriminatie-en-segregatie>

⁸ <https://www.rabobank.nl/kennis/q011362109-woontevredenheid-in-de-metropoolregio-amsterdam>

⁹ <https://decisio.nl/wp-content/uploads/Rapport-Monitor-Internationals-MRA-april-2022.pdf>

¹⁰ <https://www.at5.nl/artikelen/191269/waar-kun-je-nog-met-nederlands-terecht-in-de-winkel>

¹¹ <https://www.at5.nl/artikelen/220114/komen-de-expats-uit-hun-dure-bubbel-buur-is-belangrijk-in-onze-cultuur>

¹² <https://houseofhospitality.amsterdam/uploads/pdf/research-artikel-hoh-de-beleving-van-de-expats.pdf>

Iedereen kan Amsterdammer worden

Veel migranten die als nieuwkomers naar onze stad komen, zijn verplicht om aan bepaalde voorwaarden te voldoen. Zo volgen zij Nederlandse taallessen en leren zij over de Nederlandse samenleving. Deze verplichting geldt over het algemeen niet voor internationale kennismigranten, omdat hun aanwezigheid als tijdelijk wordt beschouwd. Echter, blijkt uit cijfers dat deze groep steeds langer blijft wonen en werken in onze stad. Daarom pleit de Partij van de Arbeid ervoor dat bedrijven hun verantwoordelijkheid nemen om bewustwording te creëren onder hun werknemers wat het betekent om een Amsterdammer te zijn. Net zoals we het programma 'Amsterdammerschap in het onderwijs' hebben, stelt de Partij van de Arbeid voor dat er een soortgelijk programma wordt vormgegeven voor internationale kennismigranten. De gemeente moet een faciliterende rol spelen bij het vormgeven van het programma, net als partijen die kennis hebben van de Amsterdamse samenleving (zoals buurthuizen, lokale maatschappelijke organisaties en educatieve instellingen) en organisaties die de internationale kennismigrant-gemeenschap goed weten te bereiken (zoals the Netherlands Foreign Investment Agency). Het is belangrijk dat de verantwoordelijkheid wat betreft deelname van internationale kennismigranten aan het programma en het dragen van de kosten bij de desbetreffende bedrijven ligt.

Eerste stappen richting de verbinding tussen bedrijven en het maatschappelijk middenveld van de stad zijn al gezet, bijvoorbeeld door de incidentele subsidie voor de Vrijwilligers Centrale Amsterdam voor de verdere ontwikkeling van vrijwilligerswerk door bedrijven in de stad¹³. Wethouder Mbarki schreef hierover: "Onze stad heeft heel veel bijzondere en succesvolle bedrijven die willen bijdragen aan de toekomst van de stad, maar niet altijd weten hoe ze het verschil kunnen maken voor hun buurt of voor een bepaalde doelgroep die steun kan gebruiken." Anderzijds is ook bekend dat er juist een groeiende behoefte is aan mensen die een steentje bijdragen aan hun stad of buurt. Regelmatig luiden Amsterdamse organisaties de noodklok over het tekort aan vrijwilligers¹⁴. Met het voorgestelde programma 'Amsterdammerschap voor internationale kennismigranten' hoopt de fractie van de Partij van de Arbeid een positief effect te hebben op beide bovengenoemde situaties. Door het programma leren internationale kennismigranten bijvoorbeeld de Nederlandse taal, maken zij kennis met het sociale weefsel van de stad en leren zij over de geschiedenis en cultuur van onze stad. De pijlers zelfrealisatie, ontmoeting, inleving en verantwoordelijkheidsbesef uit het programma 'Amsterdammerschap in het onderwijs' zouden een goed startpunt zijn bij het ontwikkelen van dit programma¹⁵.

Wederkerig vestigingsbeleid in Amsterdam

In tegenstelling tot landelijk beleid, is een van de leidende principes in de visie op de lokale economie in Amsterdam maatschappelijk verantwoord ondernemen: 'We stimuleren en verwelkomen economische activiteiten en nieuwe bedrijvigheid die waarde toevoegen, en een onderdeel willen vormen van de Amsterdamse samenleving. Bedrijvigheid die zich verantwoordelijk voelt voor de impact van hun gedrag op de stad en de samenleving als geheel, het leefklimaat respecteert en bij wil dragen aan de grote maatschappelijke vraagstukken van deze tijd. Wij gaan graag partnerships

---

¹³ <https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/college/wethouder/sofyan-mbarki/persberichten-nieuws-sofyan-mbarki/bijna-half-miljoen-euro-inzet/>

¹⁴ <https://www.parool.nl/amsterdam/moordende-concurrentiestrijd-om-vrijwilliger-verenigingsmensen-worden-zeldzaam-b300a078/>

¹⁵ https://openresearch.amsterdam.nl/media/inline/2023/5/22/amsterdammerschap_in_het_onderwijs.pdf

aan omdat we weten dat we onze krachten moeten bundelen. We verwachten van bedrijven – klein of groot; lokaal ontstaan of uit het buitenland – dat zij maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en de stad niet alleen maar beschouwen als een productielocatie waar winst behaald kan worden¹⁶. Ook in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is de afgelopen jaren de focus steeds verder verlegd van kwantiteit naar kwaliteit als het gaat om het aantrekken van bedrijven. De MRA richt zich de komende jaren op bedrijven die bijdragen aan de maatschappelijke en economische doelen van de regio, die zich houden aan de richtlijnen van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) en Milieu, Maatschappij en Governance (ESG).¹⁷ De fractie van de Partij van de Arbeid sluit zich hier geheel bij aan: bedrijven die ervoor kiezen bij te dragen aan Amsterdam en haar toekomst, zijn meer dan welkom.

Het is dan ook nadrukkelijk de bedoeling dat bedrijven hun verantwoordelijkheid nemen en dus de kosten van bovengenoemd programma voor hun rekening nemen. Zij zijn immers voor veel internationale werknemers aantrekkelijk als bedrijf doordat ze in onze prachtige stad zijn gevestigd. Door een actieve rol te spelen bij dit programma, kunnen deze bedrijven iets terugdoen voor de stad. Amsterdam is een internationale handelsstad stad waar bedrijven welkom zijn, maar waar we ook bepaalde verwachtingen hebben over hoe die bedrijven zich hier gedragen. Dat betekent dat zij een verantwoord business model zouden moeten hanteren en dus ook dat zij zorg zouden moeten dragen voor hoe zijzelf en hun werknemers een bijdrage kunnen leveren aan de stad. Of bedrijven en mensen zich ergens vestigen, moet om meer gaan dan alleen geld verdienen.

Hou Amsterdam leefbaar voor iedereen: gelijk investeren in huisvesting

Een bijkomend effect van het hierheen halen van internationale kennismigranten door bedrijven, is dat deze groep gebruik maakt van haar relatief hoge inkomen en belastingvoordeel om huizen te kopen of voor steeds hoger wordende bedragen te huren. Waar huiseigenaren hier wellicht van kunnen 'profiteren' omdat hun stenen meer waard worden, zijn door het zeer beperkte aanbod en de helaas nog altijd geldende marktwerking, de andere huurders hier kind van de rekening. In de regio Noord-Brabant is in december 2024 een afspraak gemaakt met chipfabrikant ASML, een bedrijf van formaat dat je in onze stad zou kunnen vergelijken met een Adyen of Booking.com. In deze afspraak staat dat ASML een viertal woningcorporaties financieel gaat ondersteunen door het gat te dichten bij de bouw van 1085 woningen. Deze woningen behoren toe aan de sociale- en middenhuur voorraad en zijn dus expliciet niet bestemd voor werknemers van ASML zelf.¹⁸ Dit soort publiek-private samenwerking is Amsterdam niet vreemd en een soortgelijke constructie zou onderdeel kunnen zijn van de verantwoordelijkheid die bedrijven nemen voor het woonrecht van alle Amsterdammers op het moment dat zij internationale kennismigranten naar de stad halen. Hiermee kunnen bedrijven niet alleen bijdragen aan het oplossen van de woningcrisis, maar ook hun maatschappelijke betrokkenheid tonen en hun aantrekkingskracht als werkgever versterken.

---

¹⁶ https://openresearch.amsterdam.nl/media/inline/2023/10/25/een_nieuw_amsterdam_economisch_peil.pdf

¹⁷ <https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/college/wethouder/sofyan-mbarki/persberichten-nieuws-sofyan-mbarki/regio-amsterdam-verscherpt-focus/>

¹⁸ <https://www.rtl.nl/nieuws/economie/artikel/5484830/asml-betaalt-mee-aan-sociale-huurwoningen>

Dictum

De gemeenteraad van Amsterdam besluit

- 3 In te stemmen met genoemd initiatiefvoorstel
- 4 het college van burgemeester en wethouders te verzoeken:
  - 1 Ontwerp in samenwerking met het internationale bedrijfsleven in Amsterdam en partijen die kennis hebben van de Amsterdamse samenleving (zoals buurthuizen, maatschappelijke organisaties en educatieve instellingen) en organisaties die de internationale kennismigrant-gemeenschap goed weten te bereiken (zoals the Netherlands Foreign Investment Agency) een programma 'Amsterdammerschap voor internationale kennismigranten'
  - 2 Betrek in dit programma in ieder geval:
    - f) een cursus van de Nederlandse taal;
    - g) het kennismaken en verbinden met het sociale weefsel van de stad, zoals (sport)verenigingen, sociale- en maatschappelijke organisaties en (buurt)initiatieven en vakbonden;
    - h) een verbinding met organisaties als de Vrijwilligers Centrale Amsterdam;
    - i) een ontmoeting tussen deelnemers en Amsterdammers die al langer in de stad wonen;
    - j) lessen over de geschiedenis, cultuur en tradities van Amsterdam.
  - 3 Maak afspraken met bedrijven in Amsterdam die internationale kennismigranten in dienst hebben waarin zij zich committeren om ervoor zorg te dragen dat deze groep nieuwe Amsterdammers het programma succesvol afrondt.
  - 4 Ga in gesprek met (internationale) bedrijven die gevestigd zijn in Amsterdam en internationale kennismigranten rekruteren om te onderzoeken hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van de woningnood in navolging van ASML in de Brainportregio.